

середнього по країні; розробка й реалізація державних програм із розвитку соціальної інфраструктури сільських територій, благоустрою сільських населених пунктів; застосування програмно-цільового підходу як інструмента державного регулювання розвитку сільських територій.

Література: 1. Перебийніс В.І. Державне регулювання соціально-економічного розвитку сільських територій / В.І. Перебийніс, В.І. Гавриш, Ю.В. Перебийніс // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». – 2014. – №1. – С. 79-84. 2. Гєєць В.М. Яке майбутнє у соціальної держави? // Економіка України. – 2013. – №7 (620). – С. 4-20.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

***Крюкова І.О., д.е.н., доцент,
Одеський державний аграрний університет***

Генеральною стратегічною метою розвитку агропромислового виробництва України є формування сприятливих передумов для забезпечення гармонійного поєднання економічних, соціальних і екологічних інтересів суспільства. Нехтування соціального чинника та потреб мешканців сільських територій протягом останніх 25 років призвели до фактичного руйнування соціальної інфраструктури села, активізації міграційних процесів серед працездатного населення, різкого зниження рівня духовного і матеріального добробуту сільського населення. Такі негативні тенденції в стратегічній перспективі здатні призвати до занепаду системо утворюючого сектору національної економіки, якою сьогодні офіційно визнана аграрна галузь.

Сутність категорії «соціально-економічний розвиток сільських територій» ми бачимо у безперервному послідовному процесі якісних змін у життєвому рівні сільського населення, які призводять до зростання реальних можливостей населення задовольняти свої матеріальні і нематеріальні потреби та

нарощування економічного потенціалу аграрної сфери в межах сільських населених пунктів.

Вирішення проблеми відродження сільських територій потребує опрацювання ефективних механізмів та дієвих інструментів його практичної реалізації. Нормативно-правовим базисом формування такого організаційно-економічного механізму розвитку сільських територій стало затвердження Концепції Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року [1].

Реалізація концепції сталого розвитку сільських територій потребує удосконалення організаційних і методичних аспектів здійснення конкретних заходів з соціального, економічного та екологічного розвитку вітчизняного села. З цією метою необхідним є побудова організаційно-економічного механізму відродження сільських територій, який структурно має містити елементи організаційного і, безпосередньо, економічного характеру.

Економічний блок організаційно-економічного механізму сталого розвитку сільських територій, на нашу думку, має включати наступні структурні компоненти:

- систему фінансової підтримки сільськогосподарських виробників і безпосередньо територій з боку Державного та місцевих бюджетів;

- відновлення пільгової системи оподаткування доходів сільськогосподарських виробників та інвесторів сільських територій;

- пільгове кредитування суб'єктів сільських територій;

- відродження виробничої та соціальної інфраструктури села на системних засадах поєднання державних інструментів фінансового забезпечення і механізму соціальної відповідальності аграрного бізнесу;

- інструменти трансформації сільських територій у інвестиційно і працепривабливі аграрно-соціальні осередки (лояльна податкова політика; програми популяризації сільських територій; місцеві, регіональні і державні програми підвищення вартості інтелектуального капіталу села; бюджетування);

–система трудових відносин на підприємстві, підвищення рівня заробітної плати працівників аграрних формувань та доходів мешканців сільських територій;

–сукупність інструментів «детіньозації» аграрного бізнесу та прозорості використання трудових ресурсів села (вирішення проблем тимчасового безробіття; подолання практики звільнення працівників на 2-3 міс. у зв'язку із сезонністю виробництва);

– становлення і активний розвиток соціально відповідального аграрного підприємництва як базису відродження сільських територій за рахунок коштів бізнес-структур;

–використання нетрадиційних форм зайнятості сільського населення (сільський зелений туризм тощо);

–механізм державного регулювання екологозбалансованого аграрного виробництва.

У складі організаційного механізму забезпечення сталого розвитку сільських територій вважаємо доцільним виділити наступні елементи:

– створення на державному рівні інституційного органу, на який покладено функції сприяння розвитку сільських територій та контролю за реалізацією заходів, передбачених державними програмами;

– забезпечення синергійної взаємодії інститутів різного рівня управління розвитком сільських територій;

– удосконалення нормативно-правового і методичного забезпечення розвитку нетрадиційних форм і методів зайнятості сільського населення;

– приведення національних стандартів соціально-економічного і екологічного розвитку сільських територій у відповідність до європейських нормативів;

– підвищення рівня інституційної спроможності регулювання та управління розвитком сільських територій з боку територіальних громад;

– реалізація державних і регіональних програм із підвищення престижності сільської праці, ролі і значимості аграрної сфери і сільських територій для економіки країни в цілому;

– активізація інтеграційних процесів у сфері соціо-культурного, історичного, етнічного, релігійного та інших спектрів взаємодії із країнами ЄС.

Реалізація вищевказаних елементів в рамках єдиного організаційно-економічного механізму формує сприятливі передумови для відродження та сталого розвитку сільських територій країни.

Література: 1. Концепція Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/121-2010-p>

СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ

*Батюк Л.А., к.е.н., доцент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

У соціально-економічній сфері України сільські території займають особливе місце. На них проживає третина населення нашої держави і припадає 90% її площі. Тут зосереджено 41,6 млн. га сільськогосподарських угідь. Ці та інші чинники роблять розвиток сільських територій одним з основних пріоритетів державної політики України.

Розвиток сільських територій сьогодні характеризується загостренням низки проблем, найгострішими з яких є демографічна криза, занепад соціальної інфраструктури, безробіття та бідність, а головне – перехід власності на саму землю до іноземних інвесторів.

В Україні налічується 28441 сіл (в т.ч., у Харківській обл. 1679 сіл), де проживає 14,17 млн. жителів, із них 8,5 млн. осіб працездатного віку. З 2000 року з карти України зникло більше 300 сільських населених пунктів, а чисельність сільських жителів за цей період скоротилася більш, ніж на 2 млн. осіб [2].

У передових країнах світу нарощення сільського виробництва свого часу відіграло історично важливу роль у забезпеченні розвитку всієї економіки. Сільське господарство було рушійною